

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **D. B.**,
uniewinnionego od zarzutów popełnienia czynów
zakwalifikowanych z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.
w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k.,
na posiedzeniu bez udziału stron (art. 539e § 1 k.p.k.),
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 października 2022 r.,
skargi obrońcy na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Słupsku
z dnia 25 kwietnia 2022 r., sygn. VI Ka 142/21,
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Bytowie
z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. II K 349/17,
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania
na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. skargę oddalić;**
- 2. obciążyć oskarżonego D. B. kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bytowie z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. II K 349/17, D. B. został uniewinniony od zarzutów popełnienia czynów opisanych w punktach I i II, to jest przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k., polegających na tym, że:

- w okresie od 2 maja do 29 maja 2013 r., w B., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podstępnie uzyskując i wykorzystując dane osobowe swojego brata J.B. oraz D. P. oraz dostęp do założonych na ich dane rachunków bankowych w Bank S. A. o numerach [...] i [...]1, wprowadził w błąd przedstawicieli niżej wymienionych instytucji finansowych świadczących usługi w zakresie udzielania pożyczek pieniężnych za pośrednictwem sieci teleinformatycznych co do możliwości i zamiaru spłaty udzielonych pożyczek, podając się w trakcie wysyłania wniosków o udzielenie pożyczek i podczas procesu weryfikacji klienta za J. B. i D. P., czym doprowadził w w/w okresie n/w firmy do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, tj.:

- V. Sp. z o.o. w kwocie 1.200 zł /nr pożyczki [...]1/;
- R. Sp. z o.o. w kwocie 620 zł /nr pożyczki [...]2/;
- N. Sp. z o.o. w kwocie 600 zł /nr pożyczki [...]3/;
- W. Sp. z o.o. w kwocie 500 zł /nr pożyczki [...]4/;
- R. Sp. z o.o. ([...]) w kwocie 500 zł /nr pożyczki [...]5/;
- M. Sp. z o.o. w kwocie 500 zł /nr pożyczki [...]6/;
- F. Sp. z o.o. ([...]) w kwocie 100 zł /nr pożyczki [...]7/;
- V. Sp. z o.o. w kwocie 400 zł /nr pożyczki [...]1/, a ponadto w tym samym czasie, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w podobnych okolicznościach jak wyżej, wprowadzając w błąd przedstawicieli niżej wymienionych instytucji finansowych, co do możliwości i zamiaru spłat udzielonych pożyczek pieniężnych, podając się za swojego brata J. B. oraz D. P. oraz wykorzystując dostęp do rachunków bankowych pokrzywdzonych, wysyłając za pośrednictwem sieci teleinformatycznej wnioski o przyznanie pożyczek pieniężnych usiłował doprowadzić n/w firmy do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, tj.: V.1 Sp. z o.o. w kwocie 500 zł /nr oznaczenia wniosku o pożyczkę [...]8/ oraz L. Sp. z o.o. w kwocie 300 zł /brak oznaczenia pożyczki/, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na negatywne rozpatrzenie wniosków o udzielenie tych pożyczek, czym działał na szkodę J. B., D. P. i firm: V. Sp. z o.o., R. Sp. z o.o., N. Sp. z o.o., W. Sp. z o.o., R. Sp. z o.o., M.Sp. z o.o., F. Sp. z o.o., V.1 Sp. z o.o., L. Sp. z o.o., V.1 Sp. z o.o. (pkt I);

- w okresie od 11 do 13 września 2013 r., w B., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podstępnie uzyskując i wykorzystując dane osobowe swojej matki W.B. oraz dostęp do założonego na jej dane rachunku bankowego w Bank S.A. o numerze [...]2, wprowadził w błąd przedstawicieli niżej wymienionych instytucji finansowych świadczących usługi w zakresie udzielania pożyczek pieniężnych za pośrednictwem sieci teleinformatycznej co do możliwości i zamiaru spłaty udzielonych pożyczek, podając się w trakcie wysyłania wniosków o udzielenie pożyczek i podczas procesu weryfikacji klienta za W. B., czym doprowadził w w/w okresie n/w firmy do niekorzystnego rozporządzenia mieniem tj.: W. Sp. z o.o. w kwocie 500 zł /nr pożyczki[...]9/ oraz V. Sp. z o.o. w kwocie 1.200 zł /nr pożyczki [...]10/, a ponadto w tym samym czasie, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w podobnych okolicznościach jak wyżej, wprowadzając w błąd przedstawicieli niżej wymienionych instytucji finansowych, co do możliwości i zamiaru spłat udzielonej pożyczki pieniężnej, podając się za swoją matkę W. B. oraz wykorzystując dostęp do rachunku bankowego pokrzywdzonej, wysyłając za pośrednictwem sieci teleinformatycznej wniosek o przyznanie pożyczki pieniężnej usiłował doprowadzić n/w firmę do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, tj.: N. Sp. z o.o. w kwocie 1.000 zł /oznaczenie pożyczki nr [...]11/ lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na negatywne rozpatrzenie wniosku o udzielenie pożyczki, czym działał na szkodę W. B. i firm: V. Sp. z o.o., W. Sp. z o.o., N. Sp. z o.o. (pkt II). Ponadto sąd rozstrzygnął w przedmiocie kosztów postępowania.

Rozstrzygnięcie to zostało poddane kontroli odwoławczej na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora, który zaskarżył wyrok sądu pierwszej instancji w całości na niekorzyść oskarżonego D. B..

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2022 r., sygn. VI Ka 142/21, uchylił zaskarżony wyrok sądu *a quo* i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Bytowie do ponownego rozpoznania.

W skardze na wyrok sądu odwoławczego obrońca D. B. zarzuca obecnie orzeczeniu sądu *ad quem*, na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. naruszenie art. 437 § 2

k.p.k. poprzez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji mimo braku ku temu przesłanek.

W konkluzji autor skargi na wyrok sądu odwoławczego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę na wyrok sądu odwoławczego wniesionej przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Bytowie jej autor wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonego D. B. skarga na wyrok sądu odwoławczego okazała się oczywiście bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego można wnieść wyłącznie z powodu naruszenia przez wyrok sądu odwoławczego (którym uchylono wyrok sądu pierwszej instancji i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania) art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w przepisie art. 439 § 1 k.p.k. (art. 539a § 3 k.p.k.). Skarga kierowana przeciwko wyrokowi odwoławczemu o charakterze kasatoryjnym nie może być zatem traktowana — co należy silnie zaakcentować już w tym miejscu — jako surogat zwyczajnego środka odwoławczego czy stanowić wehikuł procesowego wykorzystywanego jako platforma dla podnoszenia innych zarzutów, niż nawiązujące do naruszenia przepisów wskazanych w art. 539a § 3 k.p.k. Nie służy ona bowiem ponownej weryfikacji zarzutów wyartykułowanych w zwyczajnym środku odwoławczym czy sanowaniu innych uchybień, których ewentualnie dopuścił się sąd odwoławczy. Jak trafnie podnosi się w orzecznictwie „Sąd Najwyższy, jako organ procesowy powołany - w myśl przepisów rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego - do rozpoznawania skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego, nie jest organem uprawnionym do dokonywania własnej oceny, ani zasadności zarzutów podnoszonych w apelacjach stron do których odnosi się ten zaskarżony wyrok, ani też do przeprowadzania analizy poprawności argumentacji zaprezentowanej w związku z tymi zarzutami przez sąd odwoławczy” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2020 r. sygn. V KS 19/20, SIP «Lex» nr 3127136). W innym judykacie uznano, że cyt.: „postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest

tylko stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2019 r. sygn. II KS 8/19, SIP «Lex» nr 2683385).

Przesłanki, których zmaterializowanie się obliuguje sąd odwoławczy do wydania orzeczenia kasatoryjnego i przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji zostały określone w treści art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. Ustawa postępowania karnego wymienia wśród nich wystąpienie którejkolwiek z bezwzględnych przyczyn odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., niezbędność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego oraz konieczność procedowania przez sąd odwoławczy w sposób zgodny z dyspozycją reguły *ne peius*, która ogranicza procesową dopuszczalność wydania przez sąd *ad quem* orzeczenia skazującego w układzie procesowym, w którym sąd pierwszej instancji uniewinnił oskarżonego.

Przedmiotem kontroli prowadzonej przez najwyższą instancję sądową w ramach postępowania zainicjowanego skargą na wyrok sądu odwoławczego jest zatem orzeczenie kasatoryjne objęte skargą na wyrok sądu odwoławczego (art. 539a § 1 k.p.k.), które poddawane jest weryfikacji wyłącznie poprzez pryzmat uchybień wskazanych w przepisie art. 539a § 3 k.p.k. i badanie, czy mimo tego że warunki te się nie zmaterializowały i w konsekwencji brak było podstaw do orzekania kasatoryjnego, to sąd *ad quem* wadliwie wydał tego typu orzeczenie. Poddając analizie zaskarżone orzeczenie sądu odwoławczego z tej perspektywy Sąd Najwyższy nie przeprowadza jednak kontroli o charakterze apelacyjnym, to jest nie bada ponownie zasadności sformułowanych w zwyczajnym środku odwoławczym zarzutów ani nie kontroluje orzeczenia sądu drugiej instancji pod kątem istnienia ewentualnych innych uchybień o charakterze apelacyjnym, lecz weryfikuje, czy w istocie doszło do zmaterializowania się — oraz wyartykułowania tego przez sąd przeprowadzający kontrolę apelacyjną — przesłanek prawnych uzasadniających wydanie orzeczenia kasatoryjnego takstatywnie wymienionych w treści przepisu art. 539a § 3 k.p.k.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że w sposób odpowiadający wymogom przepisu art. 7 k.p.k. sąd *ad quem* (po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego na etapie postępowania odwoławczego, dopuszczeniu dowodu z dokumentu dotyczącego założenia rachunku bankowego przez W. H. oraz przesłuchaniu jako świadka właściciela tego konta) doszedł do przekonania, że oskarżonego D. B. należałoby uznać winnym zarzuconych mu przestępstw i wydać orzeczenie skazujące. Stanowisko sądu *ad quem* opiera się na wszechstronnym uwzględnieniu we wzajemnym powiązaniu szeregu okoliczności, znajdujących należyte potwierdzenie w materiale dowodowym zgromadzonym na obu etapach postępowania. Skrótowno, nie powielając w tym miejscu bardziej szczegółowej analizy zaprezentowanej w pisemnych motywach sądu odwoławczego, która nie cechuje się wadliwością w przyznaniu kryteriów swobodnej oceny dowodów wyartykułowanych w art. 7 k.p.k. można wskazać na to, że rozumowanie organu drugiej instancji opierało się na szeregu zasadniczych argumentów nawiązujących m. in. do: dokumentów bankowych dotyczących założenia rachunku, którego właścicielem był W. H. oraz zeznań świadka H., z których wynikało, że oskarżony prosił świadka o założenie konta w Banku i miał do niego pełny i swobodny dostęp, odmiennej oceny dotyczącej możliwości korzystania przez oskarżonego z kont prowadzonych w Banku dla matki oskarżonego W. B. oraz D. P. (w obu przypadkach sąd ustalił, że konta tych osób w Banku zostały założone z inicjatywy i na prośbę oskarżonego, który miał do nich dostęp); w zakresie konta bankowego brata oskarżonego — zwrócenia uwagi na to, że oskarżony mógł mieć dostęp do danych brata, J. B. i korzystać z jego rachunku w Banku za pomocą środków elektronicznego dostępu do konta (zaś okazję do wejścia w posiadanie danych umożliwiających posługiwanie się kontem brata stwarzało przebywanie w miejscu zamieszkania brata, nie bez znaczenia była także możliwość korzystania ogólnodostępnego dla wszystkich członków rodziny komputera A. B., niezabezpieczonego żadnym hasłem); wreszcie — rekonstrukcji mechanizmu działania oskarżonego opartej na dokładnej analizie korelacji pomiędzy datami zawierania internetowych umów pożyczek z podmiotami zajmującymi się działalnością związaną ze świadczeniem tego typu usług, wpływem pieniędzy na konta osób, w imieniu których pożyczki te były zawierane i następnie przepływem środków

finansowych pomiędzy kontami W. H. oraz W. B., J. B. oraz D. P. (przepływy te dowodzą, że pieniądze z zaciąganych pożyczek były jeszcze tego samego dnia przelewane na konto W. H., którym faktycznie dysponował oskarżony), wskazanie na to, że przy zawieraniu niektórych umów pożyczek jako miejsce zamieszkania pożyczkobiorcy wskazywane były dane oskarżonego (umowa pożyczki zaciągnięta przez D. P.).

Sąd odwoławczy wydając orzeczenie kasatoryjne postąpił zatem zgodnie z regułą wynikającą z przepisu art. 454 § 1 k.p.k. Po przeprowadzeniu własnej, pogłębionej analizy i oceny dowodów zgromadzonych w sprawie oraz uzupełnieniu postępowania dowodowego, z poszanowaniem normy wynikającej z art. 7 k.p.k. doszedł do wniosku, że D. B. należało uznać winnym popełnienia zarzuconych mu czynów, odośnie których został niesłusznie uwolniony od odpowiedzialności karnej przez Sąd Rejonowy w Bytowie, z uwagi na kateryczne implikacje blokady procesowej wynikającej z art. 454 § 1 k.p.k., stojącej na przeszkodzie orzekaniu reformatoryjnemu w takim układzie procesowym i nie miał innego wyjścia jak tylko uchylić zaskarżone orzeczenie sądu *a quo* z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. II K 349/17, i przekazać sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Słupsku wniesioną przez obrońcę D. B. należało więc w konsekwencji oddalić, zaś kosztami postępowania nadzwyczajnozaskarżeniowego związanymi z postępowaniem zainicjowanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego obciążyć oskarżonego.

[as]